Tallinna Uudised

Tellimise hind:

	1 aastas.	½ aastas.	¼ aastas.	1 kuu peale.
Postiga	3 rbl. 80 kop.	1 rbl. 80 kop.	1 rbl. — kop.	— rbl. 40 kop.
Ilma ära wiiduta	3 „ — „	1 „ 65 „	— „ 85 „	— „ 30 „
Wäljamaale	6 „ — „	3 „ 12 „	1 „ 60 „	— „ 65 „

Adressi muutmine maksab 10 kop., mispuures wana adressi nummer üles tuleb anda.

Toimetus ja talitus:

Tallinnas, Suurel Turul nr. 16, raekoja ees.
Telefon nr. 724. Postikast nr. 88.
Kirjade adress: Tallinna Uudised".
Peatoimetaja cand. jur. K. Päts'i lõuetund kell 12—1 l.

Kuulutusi saadanded:

[illegible] iga päew.
[illegible] perekondlik pildilehe, ilmub kord nädalas. [illegible]
[illegible] tunstatud sõnalaenud, taudtee (Südupõlamid jn.)
[illegible] nardemaksa eest üks kord kuus wana. adr. R. Punga [illegible]
toimetajal ilmuw õigusteadlise ajakiri „Seadus ja kohus".

III aastakäik. Ilmub igal teisipäewal, neljapäewal ja laupäewal. Üksik nummer 8 kop.

Tähtsamad päewasündmused.

Mosfwas senator Garini rewideerimise tagajärjel kohtu alla antud 4 salapolitsei-niiktu süütaks tunnistatud.

Arhangelski läheda[illegible] kokkupõrkamine. Hukkajaanute arw teadmata.

Brest-Litowskis Juudi kirikus õnnetus. Mitu inimest kannatanud.

Jaapanist tulewad teated suurte tormilahinde üle.

Türklaste ja itallaste wahel lahing. Itallased 200 meest kaotanud.

Auteri numbri on Mary Rinehart'i romen „Magamisewaguni plats nr. 10" 5. poegen kaetud.

Jugatusiti kõrgwolikogu walimiste korra kohta.

Riigiwolikogu walimised lähenewad ja nii on tõigiti juba aeg ennaft ka walimiste käigu ja selle korraga ligemalt tutwustada. Siin on eelmises reas tähtis tähemiste asjade ministeriumi juhatuskirja 19. augustist s. a. ülimas pidada. Juhatuskiri ise on pikk tüllalt ja räägib laialt walimiste käigust neis linnawalijatekogudes, kus üle 500 walija loos. Ruumi kokkuhoiu[illegible] wõtame tähtsamad kohad sellest juhatusest [illegible]

Walimistegudele nõudm[illegible] toimetatakse walijatekogudes, kus üle 500 walija, riigiwolikogu walimisil sõbelitega (§ 97). Sõbelite wastuwõtmiseks ja lugemiseks ajutatakse iseärgilised walimisekomisjonid. Komisjoni kokkuseade on: esimeheks walijatekogu esimees (teiste sõnadega linnapea; peale tema weel mitte wähem kui kolm liiget kohaliku walijatekogu seast esimehe kutsumise järele. Iga komisjon wõib weel alamkomisjonideks jaguneda, kus peale esimehe weel mitte wähem kui kaks liiget peab olema. Alamkomisjonide ajutamine on sunduslik, [illegible] ehk teises linnawalijatekogus — enam kui 2000 walijat [illegible] Tallinnas teises walijatekogus). [illegible] alamkomisjoni peale ei to[illegible] enam kui 2000 walijat tulle. Nões komisjoni jagunemisega jaotatakse ta walijad alamkomisjonide arwu järele grupedesse ja tähestitu järele. Iga grupe tarwis seatakse oma walimistekast üles ja walimistekasti kohal pannakse selle grupe walijate ärgitäheb suurel kujul üles.

Walimistejedel jetsab koos üheft eht poolest walgeft paberilehest ja sedeli ülja peab Wene teeles olema. Sedelisse mahutatakse soowitatawa waljamehe perekonna, ees- ja isanimi, nõisamuti ka tema seisus ja elukoht, eht jälle see nummer, mille all ta walijate nimekirjas seisab. Sedelil ei tohi mingisugusid paranduši, mahakratsimisi ega märkusi ei ees- ega tagapool olla, muidu tunnistataise sedel maksuwõetaks. Walija oma asi on, kas ta nõuetawad teated kirjutamise, trükkimise, kiwitrükt abil ehk muul teel sedelile üles tähendab; ainule nõudmine on siin — üleküsendamine oigu seigelt ja arusaadawalt tehtud. Sedelit wõib kas aegsasie, enne walimistekohta ülmumist tõita, wõib seda ka walimistekomisjoni ruumides teha, kus selle tarwis kirjutamise-abinõud ja paber walmis peawad seisma. Kuid selles ruumis ei tohi ühel ajal enam kui üks inimene olla.

Walimistekoha ruumidesse lastakse a inult selle walijatekogu walijad ja igaüks peab kõigetäigu juures oma isiku kohta need tõendused ette näitama, mis komisjoni esimees nõuab. Walijad astuwad laua juurde, mille peal walimistekast seisab, järgemõõda. Walimistejedel antakse ümbrikus ära ja õhes ümbrikus ei tohi mitte enam kui üks pool olla. Ümbrikud walimistatakse linnameti poolt ja nende esimesel küljel peab linnameti tempel seisma. Ilma tembeldamata, nõisamuti ka märgitud, rikutud ehk katkirebitud ümbrikka ei tohi mitte wastu wõtta.

Mitte hiljem kui üks nädal enne walimisi saadetakse linnameti poolt walijale iseärgilised nimeline teateleht walimiste aja ja koha kohta kätte ja õhes sellega ka taks ümbrikku walimistejedeli tarwis (teine järelwalimiste korraks). Linnameet wõib walijatele ka walimistejedelite blanketisid kätte saata, kuid nende blanketitide tarwitamine ei ole sunduslik. Tähendatud asjad saadetakse politsei kaudu kätte, kes siis kättesaamise üle allkirja wõtab ja linnameetile tagasi saadab.

Nimelisite teatelehtede ja ümbrikute äraandmisels walija enese kätte tarwitab politsei kohti [illegible] ja wõib ainult siis kuulutust ja ümbrikka walija käe-pealt kätte anda, kui isikuliikult walija kätte andmine wõimatu on ja kui ta walijat tunned ja kindlaste seda teab, et ta [illegible] ja kuhu paberid saadetud, ja et ta ainult ajutiselt kodusees ole. Kui paberid pole edasi antud, siis saadetakse nad linnameetile tagasi, üheks põhjuseks seletusega, mispärast nad ära pole antud. Linnameetist wõib paberid pärast seda ainult siis kätte saada, kui walija kinnitatud (politsei, rahukohtunik, talurahwa-asjade komisjari, notariuse ehk walitsuse, omawalitsuse- wõi seisuslike ajutuse poolt, kui walija siin ametis on) tunnistkirja oma isiku kohta ette paneb.

Nimeline teateleht on tunnistusels, et tema ettenäitaja just seesama isik on, kes walijate nimekirjas seisab. Kes seda teatelehte ei ole saanud, ehk selle ära on kaotanud, peab oma isiku kohta kinnitatud (nõisama nagu ülemal pool tähendatud) tunnistirja ette näitama. Kahtluse korral wõib komisjon ka weel isikutõendusi nõisugusie walija täest nõuda. Kaotatud ehk rikkidinud ümbrikute asemel antakse linnameetile poolt teatawas kohas used ümbrikud hinnata. Walimistepäewal wõib ümbrikka walimistekäigu ässetäigu juures saada.

Walimistekohas näidatakse nimeline teateleht ette ja komisjoni esimees tõmba ta teatelehe ühe poole ära (teateleht seisab kahest üheksulisest poolest koot), mis komisjoni asjaajamisesse jääb. Ka teine pool tuleb alles hoida, sest järelwalimiste korral tuleb seda jälle ette näidata. Komisjoni esimees waatab järele, kas teatelehe ettenäitaja seisab waljiste nimekirjas, ja wõtab siis walija täest walimistejedeli ümbriku ses wastu. Ümbrik peab kinni kleeditud ja ilma mingisuguste petsatiteta olema. Wastuwõetud ümbriku lasebe esimees awanduse läbi walimistekasti, mis kinni pitseeritakse, pärast seda tui walimiste algul töeks tehtud, et ta tühi oli.

Kell ühelsa õhtul (walimised algawad kell ühelsa hommikul) ei lasta enam walijaid walimisteruumidesse. Nende täest, kes enne ühelsat sisse lastud, wõetakse ümbrikka ainult tella tähmeni wastu. Kui walimised lõpetatud, pitseeritakse takti awandus kinni ja sinnamas antakse tõke teada, kui palju ümbrikuid on ära antud, mille tõhta ka isetkraine akt koku seatakse.

Hoia all ärawiidud kast awatakse pärast seda, kui järele on waadatud, et kõik pitserid terwed. Wäljawõetud ümbriku peale pannakse järjetorra nummer, siis tehakse ümbrikud lahti ja pannakse seesama nummer walimisedeli peale, mis ümbrikuigi seisab. Kui ümbrikus mitu sedelit, siis ei loeta neist ühtegi makswaks.

Pärast seda arutatakse sedelite sisu läbi, kahtlustõratawate sedelite asjus seatakse protokoll kokku, kus komisjoni otsus iga kahtlase sedeli kohta üles tähendatakse. Selle juures tuleb järgmisi näpunäiteid (peale sisuliste märkuste, mis juba ülemaipool nimetatud) sõimas pidada: 1) kui nimesid wähem ehk enam on üles kirjutatud kui selle walijatekogu peale sõnbuje poolt määratud, ehk kui ühe ja sellesama isiku nime korratud, siis tuleb sedel litkagi makswaks lugeda; 2) nimesid, mis üle seadusliise määra (pakatusest järgemõõda lugedes) üles tähendatud, ei wõeta mitte arwesse; 3) korratud nime ei loeta enam kui üks kord.

Iga loetud nimi märgitakse lahe komisjonliitme poolt iseärgilise lugemiskaardi peale. Lugemiste tagajärgede kohta seatakse protokoll kokku.

Nii walimistekoha ruumides kui ka tema treppide peal ja käikudes ning koridorides, nõisamuti ka waljaspool walimisteruumisid, siisseläigu juures, ei wõi walimisepäewal lubada kõleskutseid üles panna, walimistejedeli lid waljameeste kandidatide nimedega, broschüresid ja plakatid laiali jagada, kõnesid pidada ja üleküldse mingisugust walimiste kihutusetöõd teha.

Korra järele walimistekoha ruumides walwab walimistekomisjon.

Walimiste ajast ja kohast kuulutab linnameet ennemalt aegsaste ja kohalikkude olude järele tõigile kättesaadawal wiisil ja tarwitab ühtlast ka abinõusid, et selsamal teel waljaid walimistekorraga tuttawaks teha.

Peterburist.

Madruste järelwaatus.

Meresminister admiral Grigorowitsh pöörts, nagu pealinna lehed juhatawad, Mustas- ja Balttimere laewastikkude ülemate ühelepanemise selle peale, et siis, kui sõjalaewad kõigile sadamasse lähewad, madrust faaks hoolega silmas peetud. See täst on selgel põhjal walja antud, et madrused tõisi siis on ära põgenenud, kui sõjalaew kõigil waljamaa sadamas on seisnud. Hiljuti oli rõõtleja „Oleg" Kopenhagenis, kuni peale jel korral mõned madrused ära põgenesid.

Surwewarwustik. 1911. a. 1. sept. algades, kuni 1912. a. 1. septembrini on Wenemaal 280 surmaotsust tehtud, kuna eelmisel aastal neade arw 225 oli. Selle aja jooksul hukun 105 inimest ära (eelmise aastal 47). Selle aja jooksul pandi ajolehedele 301 korda trahwisid peale, kus trahwi summa 92.025 rubla peale tõusis. 1907. aastal tegid ajalehede trahwid 65.000 rubla, 1908. aastal 82.000 rbl., 1909. aastal 87.000 rbl. ja 1910 aastal 60.150. r. Nõnda on siis wähemal aastal ajalehtede trahwisumma kõige kõrgemale tõusnud.

Wene wälimiste asjade minister Wäljamaal. Wene wälimiste asjade minister Sasonow läätis Inglismaale, kus ta lõunagas Georgie kuningaga läheb. Sasonow puutub oma reisil Inglise tähtsamate riigimeestega kokku. Kõne alla tulla, nagu „Reuth" teatab, tähtjad politiikafõimused, mille eesotsas seisawad: Kaugeida ja Persia, Balkanid ja Wahemeri. Londonist läheb Sasonow Pariisi ja sealt tagasituleku teel läheb ta ka Berliini. Selleel teekonnal pannahe Wenemaa wälimiste politikas nõnda öeldu põhjusjooned. Kõige peale tõusi Wene-Prantsuse ühisuit uuendada, kindlustada, sõõrnesidemeid Inglismaaga jalat seada ja head läbitõimist Saksamaaga mitte unustada.

Waiged pütsid.

Borodino pidustusel läis ka Peterburist õigeusu leitsiutuste saatkond. Selle saatkonna hulgas oli ka sõnodi ülemprokuröri kantseleiläema abiline riigisõnnik Ispolatow. Ispolatow oli esimest korda niinugustel pidustustel ja ta ei teadnud enne sõnnamineku mitte, kuidas ta enese pead riidesse panema. Olgugi ta tõsine riigisõnnik, on ta siiski wähemba klassi ametis. Temale selestatud, et ta wõib ainult neljanda klassi ülkarat kanda ja ameti järgi peab ka mundri olema. Kuid Ispolatow ei tahtnud sellega rahule jääda ja ta wõttis lõõmuie pärwakorrale, kas ei wõiks walgete pütsetega pidustustele minna, sest selleterwalisi püha oleks tal iikka õigus tanda. Ispolatowi lõhem ülemus ei teadnud selle peale õiget wastust anda ja talle anti nõu keiserlikude ordenite inspektori ajalonna poole pöörda. Ispolatow tegi tähendatud ajalonnait järelepärimiseks paberid walmis, laid ta ajalehene ülemus, sõnodi ülemprokuröri kantselei juhataja Jetõkewitsh ei kirjutanud paberiseie alla. See leidis, et pükstelugu, olgugi paradipüksid, iikka niikangele ei maksa wõia. Kuid Ispolatow on kõige oomuga meeli, kirjutas ise paberile alla ja saatis ära. Seal õnneldi paberid kaante wahele, aga ei leitud tõõgi kaanele kohast nimeimt. Wõimaks wõttis üks ametnik tule ja kirjutas toredas käekirjas ühi kaanele: „Tõisie riigisõnnika Ispolatowi walgete pütsete eest."

Mistarwa püksid ta wõib jalga panna, seda ei õteldud talle ta siiski.

Ministerium wee all.

Kultuuriministeriumi Loone juures oli neil päewil parandus. Hoone pealt wõeti katus ära. Seal haakas aga õtiselt walgete wihma sadama, nii et weel laed ja nõimed toad, nende hulgas ta ministri kabineti, tõieste ära riitkus. Peatreppi mõõda woolafid wood nii suure jõuga alla, nagu olekiid mõne kärestõtuurikka jõe ääres seisnud. Weel riitkus rohkesie ministeriumi paberid ära, krohw ähwardab maha langeda. Kogu 3. septembri kandsid ametnikud paberid kolmanda korra pealt alla teijele ja esimesele korrale.

Päewaundised.

* **Teadus „Illepäewade" kohta.** Siesmiste asjade ministeriumis on seadusesõelnõu wõija tõõtatud, mille järele edaspidi nõudnimetatud „Illepäewi" korraldama tahetakse hakata. „Illepäewade" pidamisels antakse oinult õigiti ajalduswäärilisiele ajutustele ja organisatsioonidele luba. Illemõõgi korraldajatele peawad kõik mõõjad teada olema: rahajummade järelwalwamisels seatakse peale ajutuste eeste rewidentide ka walitsuse kontrolöriid ametisse. Üks oja seadusepunktitõõ puudutab ta illemõõgi korraldust uulistatel.

* **Uurnuus rasuu postkaartide juures.** Postis- ja telegrafi peawalitsus on teatanud, et kroonu postkaartidele ta adressi küljе peale wõib kirjutada, kuid siis tuleb kaart püstriipjuga poolels jaotada ja parempoolne osa adressi jaoks jätta.

Kaheaastased pedagogilikursused rahwakoolide koolisõõrejate tarwis, mis Wõnnu, Walga ja Kuresaare linnakooli juures olemas, ei leia mitte just rõõkst ojawõtmist. Walga kursuste peal on 10, Wõnnus 7 ja Kuresaares 11 isikut. Nende kursuste õõpprogramm seisab koolõõpetajate-seminari omale õige lähdal.

me. **Narwa linn ja teise kuurie walijad.** Narwa linnaaazet otsustas Peterburi kubernerl paluda, et kõõsendam otsus, millest hiljuti kirjutatime, ära muudetaks ja Narwa linna teise walimiseringi walijatele wõimalus antaks heali Narwas ära anda. Oma palwes tähendab linnaamet muu seas selle peale, et [illegible] healte äraandmine Jamburis saab sündima, siis waga paljud Narwa walijad, keda teenistusetohused seowad, mitte walimisõõgusi ei saa tarwitada. See täits lausa linnaelanikkude huwide wastu ja kõõsendaks weelgi walimisõõeadust, mis nii kui nii tõrbitud ja „maha selestatud" on. Peale selle oleks walijate Jamburisse ajamine asjata ja üleliigne kulutegemine, mida walitsus ometi soowima ei peaks.

Linnaamet teinud oma otsuse linnapea wastusõõsimisel. Miispärast aga linnapea walijate kuwidest nii wäge hoolib, see on täieste arusaamata. Linnaelanikkude kajude seisukohalt waadates peaks walimiste koha peal (Narwas) toimepanemise tarwidus ometi selge olema, nõisamuti nagu jamburiseed wäga hästi aru saawad, et nendel igatahes kasulikum on oma heali Jamburis ära anda, kui et selleis Narwa ehk kahugi mujale õõita.

Kirjatelegrammid. Tänawu läätt Peterburi, Warsjawi, Oõesja, Liidawi ja Rostowi wahel kirjatelegrammide saatamine õõje. Uuendusel on nõnda hea tagajärg olnud, et terwelt Wenemaalt palweid on tulnud, ka mujal seda uuendust õõje seada. Teiste palujate hulgas on ka Tallinna ja Riia börsekomiteed. Tallinna börsekomitee on soowi awaldanud, kirjatelegrammide hinda wäljamaa eesõujul alandada, 2 kopika asemel 1 kopika peale sõna pealt. Ei tulewad aastal kirjatelegrammide saatmine Riias õõje seatakse, siewat kindel, kuna ast Tallinna kohta weel otsustamata on.

pt. **Kohtuotsuse täidesaatmine.** Teatawaste mõisteti mitmed Peterburi ja Pärnu mehed — Kirjehbaum, Liibe, Klettenberg, Jatobson ja teised — seda „Ülewenemaalise sõõtaldemokraatiise tõõliste parei Geõti grupe" tegewusest osawõtmisest sõõdõstati, Peterburi kohtupalati poolt läinud kwadel Riias sunniatsumiise ja õõguste laotamisele. Kuni wõimaste päewadeni istusõõ mehed Riia kubermangu wangimajas. Alles mõõdalõinud nädalal toodi nad Peterburi ja saadeti sealt paari päewa eest Iõõutsõõ kubermangu teele, tuhu nad ajumiseie on määratud.

* **Wargad wallamajas läinud.** Oõsel 2/3 sept. on wargad Pärnumaal Oraõõe wallmajaõõe aina laudu õõje tunginud, sel ajal, kui tirjutajat kodu pole olnud ja kõik lahtlid ja lapid lahti teinud, paberid laiale pillanud ning ära wiinud: 3 walla pitsatit ja kõrwelt toast sumaban ühes kellegi lõõõõpetaja riiete ja asjadega. Tähtt sumaban ja üts kast ametikõõde paberitega en wallamaja lähedalt metsast teisel hommikul leitud. Paberid olnud idõõ alles, aga asjad 12 rbl. wäärtuses õões wiidud. Wargad on aina haagid „P. Põõt." kuulsiit mõõda läbi kattise klaasi lahti teinud, ja ehk küll majas kirjutaja naine ja teenija magnud, warguse toime pannud. Asja uuritakse hoolega.

ei. **Pikne õõje õõnud.** 23 aug. läi pikne Aleksandri wallas Natu tarwõõtuas heinamaal heinakõõnk, milles umbes 1200 puuda heinu oli, ning õõõõõõ selle põõlema. Heinad nõisama ta kõõn olid linitaud. Kahju, mis 500 r. juur on, tõõõõõ tu ekinõõtõõõõõ

Liiwimaa talurahwa esitaja walimise asjus.

„Meie Rastafajas“ on Dr. Raamotit riigiwolikogusse walida soowitaud ja soowitajateks on riba õigusteadlast, muid haritlast ja ärimehi.

Soowitajad tähendawad, et nõiuguste iseluste arw, kes rahwasaemõitkudena riigiwolikogusse minna wõikfid, nii wähe on, et eraloondlisest poolehoidmisest lõneleda et tohi, waid neid walima peab, kes kõige rõõlem tõõd suudakfid ära teha. Dr. Raamoti kandidaturi toetajad on wäljaspool eduerakonda, nad lähewad oma polititkalise usutunnistuse poolest lahku, seadwad aga ühisest Dr. Raamoti kandidaturi üles ja lubawad selle kandidadi walimise puhul teda oma kaastööga toetada, sest et ilma wälise abita rahwasaadikud üksi ei suuda paliu ära teha.

Dr. Raamotile tehakse soowitajate poolt ülesandeks tema walimise puhul juba lähemal ajal riigiwolikogusse terwe rida seaduseeelnõusid ära anda, mille hulgas tähtsamad olekfid Balti maa- ja wallaomawalitsuse uuendamise kohta käiwad, siis waldade panga asutamise, kohalikkude keelte tarwitamise õiguse laiendamise ja kirjumakfude ja -orjuste muutmise eelnõud. Need olekfid tõõd, mis kõige päewalorrale oleks wõetud ja ühendaiud jõul läbi wiidud. Dr. Raamott soowituse alusels seatakse ta selle kandidadi iiktikud omadused, nimelt arwatakse sõndsats soowitusels seda, et see kandidat talurahwa elu ja hädasid hästi tunneb, ise õige laialt ja mitmel alal meie rahwa seas tegew on olnud, Wene keelt hästi tunneb ja ise ladus kõnemees on.

Igatahes on see kandidat õige laiemalt neist iiktuleet tuttaw, keda nõõd Liiwimaal walida soowitakse. Kuigi seadusandlises kogus meie talurahwa esitajana õigusteadlasel hõõpsam oleks tõõtada kui põllumeeblasel, fiiksõõb seda ka wäline kaastöö wäga hästi ära tafuda, isegi kui kogu õigusteadlasi selleks wabatahtlisest on kõõku heitnud. Selle kandidaturi juures leiame esimest korda juba seda, et soowitaud kandidadi tõõ eest kõõblise wastutuse lindel kogu enamwähem tuntuid inimsi oma peale awaliku arwamise ees wõtawad. See on wäga tähtis samm edasi, mis sellest üle aitab saada, et meil tulewikus iga kandidat juba teatawa kogu wastutusel wõib ette astuda, ja et rahwasaadiku ja tema soowitajate wahel alati lindel side alles jääb.

Just sellepärast tuleb Dr. Raamoti kandidatur tõõsiels tunnistada, millest mitte iiku peale warjuheitmisega ei saa mõõda minna. Uue kandidaturi ülesseadmisel on eelalg'e tõõtawa peale mõõdud, siis wõtab soowitajate kogu kohustuse enese peale tulewast kaastöõd korraidada ja toetajaid kogude. Meie kirjastes oludes on juba teegi samm edasi poole. Igatahes wõib nii ülesseatud kandidat Tartu kooloolsul soowitaiud kandidatidega igapidi wõõistelda.

Uued tõõliste kinnituse seadused.

III.

Ainus punkt, kus uus seadus tõõliste kinnituse üle õnnetuste juhtumiste wastu senini [illegible] 1903. a. seadusest rõõmustawalt [illegible] läheb, on, et ta indiwidualse [illegible] wastutuse põhjusõõtte asemele kollektiwne kinnituse-ühisuste wastutuse wõtab. Kaalutlit on see nõõstõõ ettewõõtjatele kui tõõlistele. Ettewõõtjal wähendab see tema wastutuse-koormat massfeliste õnnetuste korral, kui näit. jõekaewendusje õnnetuse wõi laewa hukumineku tõttu tõõnnetele ja sadadele korraga kinnituseraha tuleb maksta. Tõõline on kollektiwlise wastutuse juures kindlustatud, et ta oma palukli igatahes kinnituseselisiki kätte saab, kuigi ettewõõte, kus ta teenis, pankrotti peaks jääma.

Sarnasteste suurtesse kinnituse-ühisustesse (страховыя товарищества — Europa-Wõõneman kohta tuleb neid tõõgest 11) kogunewad nendesamade ettewõõtele omanikud, mis haiguste wastu kinnituse seadusõõli tähendatud; ühisuse suunad sünniwad nende põõsemaksudest. Riigiwolikogus tähendas wastastrind, et ettewõõtjatele seega ülelõõgne wõimalus on antud neist ühisustest omale wägewad kestkohad luua, mis muidki nende ühiseid huwisid tafahõõju eõõtama hakkawad, kuna tõõlistele hästi ametiühisuseõõli elu ei taheta anda. Auftrias on ka tõõlised ja riik kinnituse-ühisuste juhatajateks ja maksumaksjateks liigeiels. Wabrikant ja uusi hoiu-abiusfid tarwitusele ei wõta, kui see et tõõta tema kinnituseõõlisfid tähtsalt alandada. Tõõlised on aga oma terwis kaitsta ja riigi toetusel wõõls ta kinnituse-ühisuse laudu wäga jõõdukalt seks mõõda, et igal pool kõik wõimalikud kaitse ja terwisholu abinõud ühisse seataks. Suureks puudusels on weel see, et meie seadus n. n. ametihaiguste wastu kinnituset midagi ei tea. Meil peab riik ja kogukond oma kulul neid põõtama, kõõ terwise kapital ja tõõstus on rõõwinud.

Tõõliste ring, kelle kohta see seadus matsab, on seesama, mis haiguste wastu kinnituselgi. Ettewõõjaid, kes oma tõõlised uutes ühisustes ära on kinnitanud, wabastatakse kohusest milgii teisel wiisil wigastatu eest wastutada, olgugi et wigastus ettewõõtja süü läbi oleis sündinud. Tõõlised wõetakse seega ülelõõdine õigus ära sellelt kahjutasu nõõda, kes talle seda kahju on tekitanud.

Kinnituse tasu antakse tannatanule, kes haigemaja kaõja liige on, alles 14. nõõdala algusest kuni terweksfaamiseni wõi painkini $^{2}/_{3}$ tõõpalga suurues; kes mitte kaõja liige ei ole, saab 13 nõõdalat tasu kõrgemal määral, nagu see haiguste wastu kinnituse seadusés on öeldud; pärast nagu eelmisedki. On kannatanud tõõline täiesa tõõwõimetu, siis määratakse talle alaline paiut $^{2}/_{3}$ aastapalga suurues; osalise tõõwõimetuse korral alandatakse seda. Täie aastapalgani tõusob paiut aimult siis, kui kannatanu nõrgameelisse, täielise silmapõõtuse, mõlema käe wõi jalakaotuse ehk täielitu aitamatuse tõttu wõera abita läbi ei saa. Kinnituseõõls peab ka arõõtimisekulud eitekinnitaiud taisi järel ja maiusekulud tasuma, kui surm enne 2 aastat pärast õnnetust on tulnud, wõi ka pärast seda, kui arõõtimine kõik aeg on kestnud. Nii siis seawad haigemajade liikmed esimesed 13 nõõdalat abi peaaegu ise oma kulul, sest $^{2}/_{3}$ kaõjade rahast tuleb ju tõõliste maksudest. Selle põõjendusels tuuakse, et kinnituse-ühisust palju wõhem on kui haigemaja kõõsfid ja nad palju kaugemal kõõte on saade, sellepärast olla tahedam kui esialgne tõõlias tõõ lähemate, asutuste peale jõõtaks. Sarnane korraldus maksab ka Saksamaal sellesama 13-nõõdalase, Austrias 4-nõõdalase tähtajaga. Saksamaal läpeiab 83 proti. õnnetuste läbi kannatanuid oma arõõtimist haigemaja kaõjades ja ülejäänu 17 proti. jõuab kinnituse-ühisusteni. Arõõtimisekulud tuleb aga haigemajadel [illegible] peale tõõsel 12 proti, kinnituse-ühisustel [illegible] 88 proti.

Huwitaw on siin weel üks pealt nõõa ilmjõõda punkt: tõõline et wõi mitte ettewõõtja arõõtadajt wõi järelkatsunsjeõõt ära õõtada, kui ta patukõõt ilma jõõda ei taha. Saksamaal tehtas see punkt terwe ra kuritarwituõõ, ilmus õõgest paremaõõ selõõkonnaõõ põõlatud arõõtide — wabrikute usaloõõmeeste tähn ja arõõtised ajutujed, mis kui tõõlise inimõõtele määrtusele pikkamiseõõ nõõht tõõlawat.

Kannatanud tõõlise perekonna liigeteõõ saawad patukõõt 1) leõõ — $^{2}/_{3}$ tõõpalgaõõ, eluaeg wõi meheõõsaamiseni, 2) lapõõ ja kaswandikud — $^{1}/_{6}$, kui üõõ wanemateõõ elus, muidu $^{1}/_{4}$ kuni 15-aastaõõõ saamiseni, 3) sugulasõõõ

„Aasta",

ainuke suur kalenderväljaraamat Eesti keeles

Raastöölistele linnas ja maal. Tähendab: wed teated ja parandused palutakse kohe ära anda.

Aridele. Kuulutuste saatmisega palutakse rutata. Kõik suuremad ja paremad ärid ja ametipidajad kuulutanad „Aasta-" kalendri ilmuib pea. Toob rohkem kui kõik teised eestikeelsed kalendrid ühtekokku. Kuulutused ainult kornatikkudeit äridelt; kahtlaiß peitusekuulutusi ei wõeta wastu. 2982 **„Mõte" Tallinnas.**

tada. Töusts äge wastamiskiismine, kus juures üks rõõwel furma ja teine haawata sai. Ka mõisatõenäjalest saidi mitmed kuulidest riiwata. Rõõwlid peafsid põgenema, kuid politsei on neiti juba jälgil.

Kodumaalt.

op. **Naafikult.** Nowgorodi töölised. Naafiku mõisa toodi augustikuu lõpul Nowgorodi kubermangust 40 wenelast kartulid wõtma. Nüüd, 7-päewalise töö järele, lahkusid siit nendest 34, kuna 6 weel pidama jäid. Wäljal kartulinoppimise juures jäid need nowgorodlased lohakõkudest tõõtegijatest kaugele maha ning tagasiärg oli muidugi mõisa poolt fundimine ähwardusega, et palka maha wõetakse, kui mitte teistega ühes ei tööta. Selle peale tulid muidugi kuuse Wene sõimusõnad („чертъ съ вами" jne. „мы пришли на вольную работу, а не на усиленную"), wõeti kompuh kõik ja mindi mõisa kontori palga järele. Siis teatud balalaikamehed etteotsa ja marsitud mõisa wäljа. Tingimisel palgaküsjus olid wenelastel õige head: kallim pal kui siinsetel elanikkudel ja priisöö, korter ning walgustus.

Jkr. **Pärnust.** Kindla silla puudus. Pärnu jõel aunab ennast linnalastele kui ka ümbruskonnale jälle tõõtamalt tunda. [illegible] „Tõõstamise pärast on praegu [illegible] [illegible]ldamine sünnib paatide ja [illegible] [illegible]ndatakse, kui see ülemm[illegible] [illegible]gaw, ja lord arutlaswa ette, et [illegible] jõite. Jõemehest mõista on jarnane asjaolu liikumisele juures takistusels, kus wahest tundide wiist peab ootama, aga noh — pärnlastele on see harikõ asi.

— Töö sadamas on praegu juba mõnda päewa lõewade puudusel seisnus. Ilusm aeg oma töökuju tehnika-abinõudega on otsaga ta Pärnu jõudnud ja [illegible] sadamatöölistelt mitmed ametihaudu, mida laewade wahecegadel tehti, ära wõtnud. Lõadeemnete läperdamine, millele enne tõõnnedi töölisi rawis läks, sünnib nüüd elektri jõu abil. Jõegi soolajagwatamine toimetatakse nüüd inimeste jõu ajemel eleliriga ära. Selleks on wäile elektromotor tatakis peal, keba tarbekorral õhe soolaaida juures teise juurde kõrutatakse. Ka laewadepuurimine sünnib elektri abiga, kus ainult paar istkut asja korraldusels juures on, kuna selleks enne 8 kuni 10 mehe tarwis oli.

Rõngust. Jõeäraliku ühisuse" on sünnpoo juugale neiusid ajutanud. Nad on iseteksis maja teinud kedagi perepoega, kes ühe naisterahwa ära eitstanud ja siis maha jätnud, igalpool ignoreerida — nagu ei oleks teda ilmas olemasti. Ütski neiu ei aja temaga juttu, ei tereta teda, ei lähe temaga pidul tantsima jne. [illegible] lühidalt: ei tee temaga enam wähemalti tegemiit.

(„Wilj. Teat.")

— m. **Wiljandist.** Rekrutite wõtmine saab järgmistel päewadel olema: III jaoskl. 15. oktobril — Kõo, Antikwere, Kabala, Parjufe, Mõnestre, Kariste, Wana-Põltsamaa, Luiskamere, Wõisiku, Soojõere, Imamere ja Uue-Põltsamaa wallad. II jaosk., 18. okt. — Hummuli, Heimtali, Tuhalaane, Holstre, Mõdasjõ, Aidu, Õisu, Loodi, Uue-Suislepa, Koorküla, Lõuwe, Kõrsna, Taagepera, Helme, Taimsõru, Karksiha, Jõgeweste, Parkna ja Wana-Suislepa wallad. I jaosk. 22. okt. — Uue-Tänasõima, Uue-Wõidu, Pärl, Suure-Rõõpu, Wastemõisa, Wõivatse, Puiatu, Olustwer, Pärsti, Surgawere, Wana-Wõidu, Wana-Tänasõima, Taewere ja Wiljandi wallad ja Wiljandi linn.

[illegible] Põllumehe ülewaade. [illegible] mõisl on õitme põllumees [illegible] [illegible]enafaagi, mis taunis rõõle ole, [illegible] jõanud, kuna juiwili ta juba on [illegible] koristatud. Kuid juiwilja põllult ära [illegible]amine teeb põllupidajale tõsist muret. Suurte wihmajõudude tagajärjel haljendawad wiljarõugud juba wäljadel, kuid õrawedamine on wihma pärast peaaegu wõimata. Ka ruksiraste seisukord on wiletsa. Paljudes lohtades on uts orased nõnda ära riisunud, et põllud mõõte ümber seemendati.

— Wõerad töölised. Ei kewadel läjetõõnud Wene töölised kaugelgi mõõnikkude rooftist lootust, mis neude peale pandi, ei täida, seda seawad mõõpidajad nüüd tunda. Wärtusets andnud 24. aug., jee on pärtlipäewa hommikul, K. mõisa matuseja töölised mõisatöölistele teada, et tõõpäew nüüd õhe sõõmawahe on läjemaks läinud ja sellep. festhommiku jõõgitundi enam ei anta, waid töö lestõ õhe joonega päisse tõusust kuni õhtani. Ei Wene töölistele see ei uudis oli, ei arwamud nad waltiseja käõtu täitmisemäärt olewalti, waid läiffõ oma harjumud ajal festhommiku jõõgile. Wene töölíste eesmärgi järel teinud ka teised mõõtatõõtised. Ei aidanud waltiseja wandumised ega meeldatamised — töölised jäid oma „õõgile" truuks. Põlõul, mis mõõpst saegadaste 3—4 werstu eemal on, teewad wenelased nõpea, kui juba wihmaptiw silmaptiiri paistima hakkab, „puket" mõisa poole. Nõnda kordub päewad mitu korda. Mõnikord tuleb õite, et tõõd ei saagi teha, ainult läi mõisa ja põllu wahet; mõisa päew — aega läll.

Viva. **Kilingi-Nõmmest.** Mawandaine. Paljud Nõmme elanikud palusid kroonumaale waltifust, et see neile Nõmmest maab annals, kuju nad wõiks majad peale hitabe. Selle peale mõeleti platsid wõlja, kuid nende aastane rent mõõrati nii õõrge, et mitte üüski sellega ei arwanud wõimalikuks maad wastu wõtta. Nüüd on aga kuulda, et see maa Nõmme õõrtõmikule pärisõõma maksuta laadaplatsi suurendamiseks olla antud. Nüüd tahtwat seesama õõrtõmees, nagu tema ligemad asjaosjad teawad, endise laadaplatsi ja sealt karskusseltsi maja juurde läbikäima tee üleä kõnda, sest karsklased wõiwad oma maja juurde õõrtõ kaudu ringi läia ehk jälle kõrwalisi jalgrabasid tarwitada.

— Ei õõnesta. Ligemal ajal lahkub Nõmmelt suurkaupmees P., et Wenemaal wõrstiwabrikandlis hakaia. Hiljuti pandi üüel kaupmehel wõlaküsujate poolt poeulsed linni ja siis kuulukse weel kellegii kolmandal pankrott tulekul olewat. Hariliõ nähtus: wanad kaewad, uued hakkawad peale, kuid wõimalsel ajal ei taha kauplemine nõrga jõuga hakkajatel itkagi hästi õnnestada; näha on, et neil raskels läbeb oma noorema wennaga — Majandusehtijusega — wõistleida, ja kui noorem wend tõla nii jõudjaste kui õõtamaale kaswab, siis on karta, et 10 aasta pärast pea kõik teised kaupmehed on Nõmmest wälja tõrjutud.

Kohtukoda.

Suur ajerõõ.

M. 1905. a. apr. tuli Hoeppener ja Ko. panka I Wene Kinnitrõõseltsi direktori Hamburgeri allkirjaga telegramm: makske meie inspenerile, Ameriks olamale Nelsonile 1656 rbl. ifkutõõmõistuje ettenäitamisel wälja. Paari tunni pärast ilmus keegi õõma, ees ennaja inib. Nelsonils nimetes, näitas passi ette, ja et tema üleõõpidamises ega wälimuses midagi lahtlajt ei olnud, maksiti temale see summa wälja. Kinnitusseltsis saatis teate, et neil niisugust ametnikku ei ole ja sarnast telegrammi et ole saadetud. Nad lahtlustahõõ selles keimuses endist raamatupidajat Dückernit, kes 1897. a. Kinnitusseltsist keimuste pärast lahti lasti. Wälimuje ja kõõlirjade järele selgus, et Nelson ja Dückernõõ üks ja sama isik on. 1907. a. wõeti ta tõõni. Ta on hariitud mees, õõnelesõõ 8 keeli, Tallinna lodanik, 56-aastane Konstantin Heinrichson.

Niisamasugune asja pärast on ta Moskwas 2½ aastaks õõõõ

Eesti teater „Estonias"

2 lõpetamat 11. septembril 1912. a. Kaalul ste ele das alandatud hindega.

4. korda.

Egmont,

S. von Goethe kurbmäng 5. vaatusel Ludwig Beethoven muusika.

Hakatus punkt k. 5 p. l.

Reede õhtal, 12. septembril 1912. a. 1. korda:

Firmus Augustin

M. Bernauer ja O. Welisch järgi. Saksa keelest ümber tõlk. E. Pinnatalu. 2 Fl mänd.

Hakatus punkt kell 9 õhtul.

The Royal Bio.

10. — 13. septembrini.

Esmaklass. Ekraanil 4 uut 6-osalised teatri-Varietés ja tõeline elusfilm, filmitud ja montereerib Dr. Mantis ise. Lõpetamiseks ka mõnuga tundmiste, Wolf Kolf'i spetsiifiline jaatele. Endine pala on 217 rbl. maksnud.

Lellel, 8. 4. pt. 1912. a.

Wallamaanna A. Niemm.
Kirjutaja J. J. Mure.

Mae maja müüja Tallinna linnast ära läinud ja tahab oma Eiv. Lut. uhu walleloolt eale 5436

kooliõpetaja

on 22. septembril s. a. kell 11 päevaõhtu walla-majas, ja palutakse kõik lapsevanemad, ellel koolipõlvelisi on, nõu-ja-tõele tulema. Soovitame ka, et ka mõnigi tundmiste, Wolf Kolf'i spetsiifiline jaatele. Endine pala on 217 rbl. maksnud.

Lellel, 8. 4. pt. 1912. a.

Wallamaanna A. Niemm.
Kirjutaja J. J. Mure.

Adwokat V. Palu

Kalevi-Wõrkoki uul. nr 12. Ajen [illegible] 574

Adwokat H. M. Soo.

Parnu, Ring uul. 11. 4449

Dr. Lydia Plotnikowa.

Haigete vastuvõtmine igapäevani k. 4—5, pühapäeviti k. 11—1. Maksete, lõste ja ilma, haigusleht. Elan nüüd Karl-[illegible] nr. 7 korr. 7. 5397

Ammuemand Reuder.

[illegible] nõu ja abi S. nr. 35, k. 9. 5389

Juweliersämmaemand,

Moskva [illegible] kõik eriaoliste lõpetanud, es aga ka lunnab ja praegu

Moskva linnas

[illegible] lõpetanud, ehtsa ja [illegible] Eesti, Soome, Venemaal, Wien, Moskva, Bonn, Kuczinskin nep. Nr 1, ka 13 529

Õpetajaid

[illegible] emaste oskusli lõpetanud, [illegible] ja [illegible] ja praeg

Moskva linnas

[illegible] Eesti, Soome, Venemaal, Wien, Moskva, Bonn, Kuczinskin nep. Nr 1, ka 13 529

[illegible] Kõik [illegible] oma Eiv. Lut. uhu walleloolt peale 5410

Arentuse ja Saksa keele

kursused

[illegible] Nõmme uul. nr. 6, k. 2. Wastuvõtmine igapäevani kellest 7—8 õ. hilja. J. Lipo.

Nõmme uul. 5399

Saksa keele kursus

algab 15. sept. Palun uusi ja vanu õpilasi [illegible] ära 29 Pärnu uul. nr. 14, k. 4. kella 2—3 ja 8—9 õhtu. [illegible]

Saksa keele tundjid

[illegible] Apteekrimõisa lõpetanud. R. Kuusna uul. nr. 7, k. 4a. Kõnu kella 12—3 5884

Digusega tõõstooliõpetajaid

[illegible] Wene keel Mbr. t. 1. tel. E. P. 6262

Rätsepatöölist

ja õpipoissi on tarwis Määrimaale uul. 34 k. 5. Tõnisberg 5537

Kooliõpilane

[illegible] Mana Maamaja uul. nr. 6 k. 9. 5425

Willakrassija,

rihmal noori juurde, ja **kebeja**, linnavõrke majna juurde, mõlemad teentsuft leida. Aresß: Bolsowmrekurt, Bazr. ж. д. Рыженка, мельница Трулль. 5368

Maakruntsid

lahustatud Siwuna lõbelõunas ofemajt Sotla ja Wolbwere mõtade tõusest. Mangrowäljas, Soumamäe, ja Pitkala nimede all. Saab mitmenguised suurused müüdud. Maaomaa hõa ja hind odam. Teatust annab Gr. Riemer, Tallinnas Dantsi ja Wladimiri uul. nurgal maja nr. 6, ja Hermannstadt mõisas Jr. Zh. Kruse, ile Kalle wallast

---

Kuulutus.

Pärit mõr, ks tulemal talwe randiwa linna wõimad wedada, ja un mõimalikult tutti kaupa teema tõlla ja hõmad järel kuulatõimõlõkkuud wõimad ülemat aeg [illegible] Toda 16 [illegible] uul. nr. 4. t. Puttnerl, eel S. Tartu mayn nr. 48. kaubapoest 54

Wõhuja

wallaja kõõtukirjut.

[illegible] saab lõõmal ajal mõõdu Kõõtsõõmõõjal [illegible] kõõtukirjut [illegible] 5436

---

kooliõpetaja

[illegible] oma Eiv. Lut. uhu walleloolt eale 5436

---

kooliõpetajat

[illegible] palutakse 26. sp. k. 6. kell 12 t. Mae [illegible] ette kaupa tagema tulla. Palto [illegible]

Tõõtaja J. Kara.
Kirjutaja [illegible]

[illegible]

1912. a. [illegible] sept. kell 12 p. on Maaõu uul. [illegible] ees Estina

kooliõpetaja walimine.

Palk 150 rubla. Palutakse ainult koolidetaja tutisga londidasjid ilmuda. 5404

[illegible]

26. sept. s. a. saab Mõhatu wallaõlekogu poolt selle walla Kalamere

kooliõpetaja walimine.

4-ma. Palk 200 rubla tularoha ja 8 desf. Ühe naremat maad. Peale selle on nimetud pärnat Ne ala. Wõimik ta Randwere koolidele II kooliõpetajate walimine. Palk weile on lõõkõlepõõ ne te. Wõlmu tõõle wõimad tõõnda ned. sellel koolidõõtaja tu'le on. 5214

Wallamõõnem B. Järman.

Wõõtõõrõõ walla, Tallinna kreisis, tõõnõõd oma Eiv. Lut. uhu walleloolt peale

kooliõpetajat.

[illegible] 22. sept. s. a. [illegible] Wõõtõõrõõ wallamõõjas [illegible] palutakse ette kaupa tegema tulla. Palk to kõõrõõmõõ te'. 5329

Wallamõõnem J. Järman.

Nõõl ta ja ahmat, paõõja ja wõõ tõõ ale mõõõõõ 5439

kõõma läinud,

Mõõõõ wõõõõõõ. Tõõõõõõ